

הבנה והבעה

עמוד 8

תרגיל 1

1. א. הכותרת: "הם מתקשים לקרוא".
המוען: ד"ר יהושע לוי, רופא משפחה מקופת חולים מאוחדת, צפת.
הבמה: רבעון קופת חולים מאוחדת "העיקר הבריאות".
תאריך: 28.1.2007.
- ב. מן הפרטים שבתעודת הזהות ניתן ללמוד כי הכותב הוא רופא מאותה קופת חולים שבה פורסם הטקסט (קופת חולים מאוחדת). אנו יכולים להסיק כי הטקסט יעסוק בקשיים בקריאה.
- הטקסט נכתב במגזין של קופת חולים - אנו יכולים להסיק כי הדברים אמינים ובדוקים מבחינה רפואית. אולי יהיו בטקסט מחקרים רפואיים.
לפי התאריך אנו מסיקים כי הכתוב עדכני.
אני מעריך שהנמען של הטקסט הוא המשפחה: ילדים והורים, או אולי תלמידים.
2. א. הכותרת: "משוואה עם נעלמים".
המוען: שמעון לב שהשתתף באחד ממסעות החיפוש.
הבמה: "מסע אחר".
תאריך הפרסום: לא מצוין.
- ב. מן הפרטים שבתעודת הזהות ניתן ללמוד כי הטקסט יעסוק באנשים שנעלמו והחיפושים אחריהם. ניתן להסיק שהטקסט יהיה מעין יומן מסע של שמעון לב אשר יספר בגוף ראשון את מסע החיפוש אחר מישהו שנעלם.
אני מעריך שהנמען של הטקסט הוא מי שמתעניין במדינות העולם השונות וקורא את המגזין "מסע אחר".
3. א. הכותרת: "כאן גר באושר ובעושר המאיון העליון".
המוען: מיכל האן, מעצבת פנים של בתי יוקרה.
הבמה: מגזין עיצוב.
תאריך הפרסום: 21.10.07.
- ב. מן הפרטים שבתעודת הזהות ניתן ללמוד כי הטקסט יעסוק במקום מגורים של אנשים עשירים מאוד.
אני מעריך שהנמען של הטקסט הוא מי שמתעניין בעיצוב.
4. א. הכותרת: "מולקולות ירוקות קטנות".
המוען: טרנס ג'י קלוניס וצי'פת וולטר.
הבמה: כתב העת "סיינטיפיק אמריקן ישראל".
תאריך הפרסום: יוני-יולי 2006.

ב. מן הפרטים שבתעודת הזהות ניתן ללמוד כי הטקסט יעסוק בחלקיקים קטנים ביותר של חומר יורק בעל תכונות כימיות.
אני מעריך שהנמען של הטקסט הוא מי שמתעניין בכימיה וקורא על הנושא מגוינים מתחומי המדע והטכנולוגיה.

עמוד 12

תרגיל 2

1. בישראל התפוצה של הטלפון הנייד גבוהה יותר מבכל מקום בעולם.
2. לאמצעי התקשורת יש השפעה ניכרת על הילדים.
3. במהלך המאה העשרים נאבקו השפות המקומיות של ספרד על חייהן.
4. קיים קשר בין השמנה, במיוחד באזור הבטן לבין התפתחות סוכרת מסוג 2.
5. המטיילים הרבים בימי הפסח אינם יכולים להתעלם מהנוף המצולק שבו הם נתקלים כמעט בכל פינה בישראל.
6. בחברה הישראלית יש קרקע להתפתחות של אלימות.
7. גאות הנדל"ן המקומי הביאה עימה שגשוג חסר תקדים גם בסטנדרט הבניה של בתי היוקרה בישראל.
8. אלו הפרסומים שיוצאים לאור כל שנה הסוקרים את פערי ההכנסות בישראל.
9. חוות חקלאיות בתוך הערים תוכלנה לספק את הצרכים החקלאיים של תושביה.
10. פתרון מקובל בעולם לצמצום כמות הפסולת המועברת לאתרי ההטמנה הוא מחזור.

עמוד 14

תרגיל 3

- א. (1) תפקידה של הכותרת: כותרת עמומה, מכיוון שהיא אינה מציגה בצורה גלויה ומפורשת במה יעסוק הטקסט. הכותרת: "בשביל זה יש גוף" איננו יכולים להסיק ממשפט זה פרטים על נושא הטקסט. הכותרת מעוררת סקרנות אצל הקורא.
- (2) כותרת המשנה מרחיבה ומסבירה את הכותרת הראשית ומתמצתת את תוכן הטקסט. לפי כותרת המשנה ניתן להבין במה עוסק הטקסט - הטקסט יעסוק בתקשורת הלא מילולית שבאה לידי ביטוי בשפת הגוף.

ב. (1) **פסקה א:** שפת הגוף היא שפה של סימנים שהגוף משדר, ובאמצעותה הוא מבטא את רגשותיו של האדם.

פסקה ב: בתקשורת הבין אישית יש לשפת הגוף תפקיד חשוב.

פסקה ג: קיימים סימנים לא מילוליים שהם סימנים מולדים. (משפט זה אינו מועתק מהטקסט, אלא נבנה בהקשר)

פסקה ד: יש סימנים התלויים בתרבותה של חברה, והם סימנים נלמדים.

פסקה ה: הבנה של שפת הגוף יכולה לעזור לנו בבואנו במגע עם הזולת.

(2) הרעיון המרכזי של הטקסט: שפת הגוף היא שפה של סימנים שהגוף משדר, ובאמצעותה הוא מבטא את רגשותיו של האדם.
התקשורת הלא מילולית באה לידי ביטוי בשפת הגוף.

או

עמוד 15

תרגיל 4

1. (1) תפקידה של הכותרת הראשית היא כותרת עמומה – שקופה. מצד אחד הכותרת מציגה בצורה גלויה את נושא הטקסט - הטקסט יעסוק בתנאי הכבישים, אך מצד שני לא ברור מהכותרת הנושא הספציפי: האם הטקסט יעסוק בחציית כביש או יעסוק בתאונות של רכבים בכביש.

(2) כותרת המשנה מרחיבה את הכותרת הראשית ומתמצתת את נושא הטקסט. כותרת המשנה מוסיפה את הפרטים החסרים בכותרת הראשית: כבישים רחבים לא יועילו להפחתת תאונות הדרכים, אלא ההשקעה בסלילת כבישים רחבים תורמת להגדלת מספר תאונות הדרכים, וכדי למנוע את התאונות יש להשקיע בחינוך לנהיגה זהירה.
* לא הייתי מוסיף פרטים לכותרת המשנה מכיוון שאני מבין מהכותרת במה עוסק הטקסט.

2. תפקיד הכוכבית: להוסיף מידע על המוען (הכותב). מן הפרטים שמופיעים אנו למדים כי הכותב הוא אדריכל.
חשיבותו של המידע היא בכך שהוא מעניק אמינות לכתוב. אמינות זו גורמת לנו הקוראים להתייחס ברצינות רבה לכתוב.
במקרה שלנו: הטקסט מדבר על הרחבת כבישים. מן המידע שבכוכבית אנו מסיקים כי הדברים שכתובים בטקסט הם נכונים (האדריכל מבין בנושא זה).

3. פסקה ד: שיפור איכות הכביש מגביר את הסיכוי לתאונות קטלניות. (משפט זה אינו מועתק מהטקסט, אלא נבנה בהקשר)

פסקה ה: ככל שמספר המכוניות על הכביש גדל, כך גדלה צפיפותם על הכביש.

פסקה ז: הגורם האנושי הוא הגורם המכריע לתאונות דרכים.

פסקה ט: הדרך למניעת תאונות מתחילה בחינוך מהגיל הרך ובאופן רציף, כשהדגש הוא על חינוך לאחריות.

4. ארבעה גורמים לתאונות הדרכים:

א. איכות הכביש

ב. מספר המכוניות על הכביש

ג. משך הנסיעה

ד. התנהגותו של הנהג - "הגורם האנושי"

5. אפיון דמותו של הנהג האחראי:

הנהג האחראי יודע בבירור את מצבו ביחס לכלי הרכב שלפניו, הוא משתמש במראות ודואג לשמור מרחק בטוח מן המכוניות. הוא מקפיד לנסוע בנתיב הימני ומשתמש בנתיבים הנוספים לשם עקיפה בלבד. הוא מאותת על כוונתו לצאת לעקיפה או לפניה, הוא מתאים את מהירות הנסיעה לתנאי הדרך ואינו נוהג עייף או שתוי.

(תיאור דמותו של הנהג האחראי מופיע בפסקה ח)

6. הדרך למניעת תאונות דרכים, על פי פסקה ט: חינוך מהגיל הרך באופן רציף, כשהדגש על חינוך לאחריות.

7. ד. יש להשקיע בחינוך לנהיגה אחראית ופחות בתשתיות כדי להקטין את מספר תאונות הדרכים.

עמוד 18

תרגיל 5

פסקה 1:

זה = שירות מקומות שמורים ברכבות בין-עירוניות.
רכישתו = הרכישה של הכרטיס.

פסקה 2:

אלה = פחמן דו-חמצני וגזי חממה אחרים.
בהם = אזורי החופים ועמקי נהרות.

פסקה 3:

אלה = הזכות לשמוע ולהשמיע.
היא = הזכות לחופש הביטוי.
זו = הבעת דעה באופן חופשי.
דעתו = של היחיד.
אותו = חופש הביטוי.
אלה = עקרונות יסוד נוספים.

פסקה 4:

הן = חגורות בטיחות
חגירתן = חגורות בטיחות.
שלהן = של כריות האוויר.

פסקה 5:

היא = "הברווזון המכוער".
שלו = של הסופר הדני הנס כריסטיאן אנדרסון.
הוא = הברווזון.
שלו = של הברווזון המכוער.

פסקה 6:

באמצעותה = של הכתיבה.
שלהם = של האנשים.
אותם = את האנשים.
אותו = הרכוש הציבורי.
להם = שרידי העבר.

פסקה 7:

הם = תושבי רמת אביב.
עבורה = שעת החניה הראשונה.
עבורם = הדיירים המתגוררים באזור הקניון.
בו = הקניון / המרכז השכונתי.
אותם = התושבים.
הם = הנהלת הקניון ועיריית תל-אביב.
לשנותם = הסדרי החניה.
לנו = העירייה.

פסקה 8:

היא = האנושות.
זו = של חיזוי.
הם = פגעי טבע בלתי צפויים.
הן = מדינות רבות.

תרגיל 6 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. א. מילות הקישור המופיעות בקטע:

(מילות הקישור מסומנות בצבע כחול וקו מתחתן).

החורף הקר באירופה והתקצרות שעות האור ביממה הם הגורמים העיקריים לנדידת הציפורים. אולם חשוב לדעת כי הציפורים עצמן אינן סובלות מהקור. לציפורים יש שכבה של נוצות מבודדות ושכבת שומן המסייעות להן להתגונן מהקור. אם כן, מדוע הן עוזבות את ארצות המוצא שלהן? הציפורים עוזבות כי במזג אוויר קר מאוד אין די אוכל עבורן. כאשר מגיע הסתיו והרוחות הקרות הראשונות מתחילות לנשוב עוזבות הציפורים את ארצות הקור למדינות חמות יותר. לכן בסתיו ובתחילת החורף עוברות בארץ להקות גדולות של ציפורים נודדות - חסידות, שקנאים, ברווזי בר וציפורי שיר רבות - בדרכן אל ארצות אפריקה החמות. חלק מהציפורים נשארות כל החורף בארץ, אבל רובן ממשיכות דרומה.

ב. להן = לציפורים.

הן = הציפורים.

שלהן = הציפורים.

בדרכן להקות גדולות של ציפורים נודדות.

2. א. מילות הקישור המופיעות בקטע:

(מילות הקישור מסומנות בצבע כחול וקו מתחתן).

הוויכוח בשאלת חקיקה שתחייב חבישת קסדה מתנהל במדינות רבות בעולם. בחלק מהמדינות הנהיגו מדיניות שמעודדת חבישת קסדה, אך רק מקצתן חוקקו "חוקי קסדה". בישראל הכנסת אישרה בקריאה שניה ושלישית את הצעת החוק שתחייב את רוכבי האופניים לחבוש קסדה. החוק עבר ברוב של 21 תומכים מול שלושה מתנגדים, אף על פי שארגונים למען רכיבה על אופניים ותחבורה ציבורית התנגדו לחוק בטענה, כי החוק יפחית את מספר הרוכבים, לא יגביר את בטיחותם בכביש, ולאחר שהחוק יכנס לתוקף יוכלו שוטרים להטיל קנסות על מי שירכבו ללא קסדה. "מטרתו העיקרית של החוק היא להעלות את המודעות לבטיחות בעת רכיבה באופניים", אמר ח"כ גלעד ארדן, יוזם החוק. הוא הוסיף וטען כי מדי שנה נפגעים מאות רוכבי אופניים, וכי "חבישת קסדה היא אמצעי שיפחית את הפגיעה".

ארגונים שונים מתנגדים להצעה. הם טוענים כי הדרך ליצירת סביבה עירונית בטוחה לרוכבים היא לא בכפיית אביזרי בטיחות, אלא באמצעות השפעה על התנהגות הנהגים בכלי רכב ממונעים. לדבריהם, החוק ישיג את המטרה ההפוכה: מספר הרוכבים יקטן בגלל הסרבול שבחבישת הקסדה (בעיקר בקיץ) ובגלל המסר המשתמע כי דווש על אופניים הינו מסוכן.

ב. מקצתן = חלק מהמדינות.

בטיחותם = הרוכבים.

הוא = ח"כ גלעד ארדן.

הם = ארגונים שונים המתנגדים להצעה.

לדבריהם = ארגונים שונים המתנגדים להצעה.

3. א. מילות הקישור המופיעות בקטע:

(מילות הקישור מסומנות בצבע כחול וקו מתחתן).

"מטרת החינוך הסביבתי היא לפתח אוכלוסייה עולמית אשר מודעת לסביבה ולבעיות הקשורות בה, ואשר יש בידיה ידע, מיומנויות, גישות, מוטיבציה ומחויבות לעבוד כיחידים או בקבוצות למען מציאת פתרונות לבעיות העכשוויות ולמניעת היווצרות בעיות חדשות." (הצהרת בלגרד 1976)

ב. בה = סביבה.

בידיה = אוכלוסייה עולמית.

עמוד 24

תרגיל 7 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. א. שלוש מילות קישור:

ש, מפני, ולכן.

או אולם, כי, בשל

ב. ביומנה = של אנה פרנק.

הוא = העץ.

מחלתו = של העץ.

ג. תפקיד המרכאות "קיים סיכוי...והשבים": ציטוט, דיבור ישיר.

2. א. (1) תפקיד שני סימני השאלה הוא הצגת נושא הטקסט.

(2) תפקיד הסוגריים בשורה 2: הסבר.

(3) תפקיד המרכאות בכל אחד מהצירופים האלה:

"אינטליגנציה" = מושג, מונח.

"אהבל" = סלנג.

"מעופף" = מטאפורה (ציור לשוני) - מילה אשר אינה משמשת במשמעותה הרגילה.

ב. היא = החכמה

ג. ד. הסתייגות

3. א. כותרת שקופה: הכותרת מוסרת בצורה גלויה את נושא הטקסט: מחשוב בעולם המערבי.

ב. האלה = פעילות המחשבים: כספומטים, מטוסים, מכונות, קופות רושמות, מכונות.

בלעדיה = מברשת השיניים.

הן = ההמצאות הגדולות באמת.

ג. "אנו חיים בעידן הדיגיטלי" = ציטוט

"מיקרוסופט" = מילה (שם של החברה)

ד. (1) פירוט לאחר הכללה

(2) לפני הסבר

ה. (1) השמטה במשפט (והעבר הוא אלחוטי)

(2) הכללה לאחר פירוט

(3) לפני הסבר

תרגיל 8 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. תפקיד הכוכבית: פירוש מילה.
מידע זה הוא חשוב. חשיבותו - כדי שהקורא יבין את המילה וכתוצאה מכך יבין את הטקסט.
2. הגיוון הרב במבעים נובע מההבדלים שבין בני האדם הדוברים את השפה ובתפקידים שונים שהלשון ממלאת.
3. ארבעה תפקידים:
  - א. אינפורמציה
  - ב. הבעת רגש
  - ג. משחק לשוני
  - ד. הפעלת הזולת
4. הלשון משמשת בתחומי חיים שונים: בעיתונות, בספרות.....(ראה פסקה ג)
5. למילים רבות יש משמעויות רבות, ורק ההקשר שבו מופיעה המילה בטקסט קובע את משמעותה בטקסט.
דוגמה: עובדות ומספרים עשויים להופיע במאמר מדעי ולשאת בעיקר תפקיד של מסירת מידע, ואילו אם הם יופיעו במודעת פרסומת הם ישמשו כאמצעי פיתוי ושכנוע. (הדוגמה לקוחה מפסקה ה. ניתן לתת כדוגמה גם את המילה "שלום" - גם היא מאותה פסקה.)
6. העיתונות והשירה מוזכרים כדוגמה למבעים לשוניים השונים באופיים זה מזה. בעיתונות, אשר תפקידה הוא להעביר מידע לקורא, הלשון תהיה עניינית, חסכונית ומדויקת, ואילו בשירה, אשר דרכה מעביר המשורש הנאה אסתטית, הלשון תהיה אישית יותר ומלאת רגש.
7. כותב המאמר נותן דוגמה עם המילה "שלום" כדי להראות שההקשר בו מופיעה המילה קובע את משמעותה. המילה "שלום" בהקשרים שונים מביעה ברכה, הבעת יחס רגשי ותיאור מצב פוליטי.
דוגמה שלי: המילה "שיעור" - משמעותה משתנה לפי ההקשר - פרק זמן מסוים (לדוגמה, שיעור בכיתה האורך 45 דקות), וכמות הנמדדת ביחס לכמות אחרת (לדוגמה, שיעור האנשים המאושרים גדל מדי שנה).
8. (1) דוגמה
(2) הסבר
9. ב.
10. (1) מאמר מוסגר, הערת אגב של הכותב.
(2) דוגמה
(3) ביאור, פירוש מילה.

11. "בוא הנה!" = ציטוט / דיבור ישיר
"שרה שרה שיר שמח" = ציטוט / דיבור ישיר
"שלום" = מילה
"הפיתוי" = שלא במשמעות הפשוטה

12. (1) "בוא הנה!" = ציווי
(2) "אוי ואבוי!" = נימה נחרצת

13. לה = הלשון, המערכת המורכבת
תפקידה = העיתונות
הם = אמצעים לשוניים
הם = עובדות ומספרים
שלו = האמצעי הלשוני

14. ג

15. ג

תרגיל 9 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. (1) הכותרת היא עמומה מכיוון שאינה מוסרת פרטים על נושא הטקסט.
 (2) קהל היעד שאליו מופנה הקטע הוא צעירים והרפתקנים הקוראים את המגזין "מסע אחר".
 (שים לב לפרטי תעודת הזהות כדי לנסות לשער מיהו קהל היעד.)

2. (1) ציין את תפקיד המרכאות בכל אחד מהצירופים האלה:

- "כל דבר שיכול להשתבש - ישתבש" = ציטוט
 - "איך זה שהסוללות בפנס ... אני מחפש אותם?" = דיבור ישיר
 - "מצליף" = שלא במשמעות הפשוטה
 (2) אותי זה מצחיק! = נימה נחרצת
 (3) לפני הסבר
 (4) לפני דיבור ישיר / ציטוט

3. הוא = המשפט: "כל דבר יכול להשתבש - ישתבש"

האלה = חוקי מרפי

אותו = הפנס

אותם = המפתחות

הוא = מרפי

4. שלושה אמצעים לשוניים ליצירת קשר בין המוען (הכותב) לבין הקורא (הנמען):

א. שאלה רטורית בשורות 12-14:

"איך זה שהסוללות בפנס תמיד נגמרות דווקא כשאני צריך אותו?"

"למה אני מוצא את המפתחות תמיד, אבל תמיד, במקום האחרון שבו אני מחפש?"

איפה כאן המקוריות?

ב. שימוש במילים לועזיות:

פופולרי (שורה 2); אבסורד (שורה 3); פסימיות (שורה 7); אינטרנט (שורה 7);

הומור (שורה 9)

ג. ניגודיות בשורה 2: "קצת משעשע וקצת מדכא".

תרומתם של האמצעים הלשוניים לקטע - האמצעים הלשוניים גורמים לקורא להזדהות עם הכתוב, הם מושכים את תשומת לבו של הקורא.

5. ב

6. עולם שאין בו טעויות הוא עולם שבו לא מתקיימים חוקי מרפי.

7. א

תרגיל 10 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. שני אמצעים לשוניים שונים ליצירת קשר בין הכותב (המוען) לבין הקורא (הנמען): חזרות: "הם שואלים, מקניטים ומעקמים את האף". (פסקה ב) כתיבה בגוף שני: "מכירים את השאלה" (פסקה א', שורה 1) תרומתם של אמצעים אלו - גורמים להזדהות הקורא, ומושכים את תשומת לבו.
2. הצירוף: "נמנום ערפילי" המופיע בשורה 15 הוא מטאפורה - שימוש בהוראה שאולה ולא בהוראה הרגילה.
3. - "אתה כלומניק" = ציטוט
 - "רופא" = שם
 - "מה אתם רוצים ממני? ... טוב לי עם מה שאני עושה, ודי" = דיבור ישיר
4. הוספה
5. (1) לפני פירוט
 (2) לפני דיבור ישיר
 (3) לפני הסבר (מה שמופיע אחרי הנקודתיים מסביר מהי המחשבה המתגנבת לה בזמן השיעור)
6. (1) לציון השמטה מהמשפט (והכי גרוע יצטרך להתקבע כמו ההורים)
 (2) לפני הסבר
7. הצגת הנושא של הטקסט.
8. יחס של ניגוד
9. הם = ההורים
הוא = האדם
זו = השאלה: "מה אהיה?"
10. ג

תרגיל 11 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. ד

2. הטענה - בדרך-כלל התהליכים של עזיבת הבית מתפתחים בשילוב האחד עם השני. לדוגמה, התהליכים של מעבר פיזי למקום אחר, התרת הקשר מההורים, המרתו בקשר עצמאי ובוגר ויצירת יחידה כללית.

3. סוגי משפחות:

1. ההורים אינם יכולים להיפרד מן הילדים, ואילו הצעירים לוחצים להאיץ את התהליך.
2. משפחות של הורים שבשלים לדחוף את ילדיהם מן הבית, ואילו הצעירים מסרבים לוותר על הבית.
3. משפחות הרמוניות שמשתפות פעולה בלפיתה הדדית חונקת או בהינתקות.
4. המשפחות המתלבטות, המתרוצצות מקצה לקצה.

4. (1) "סימביוזה": הקשר הטפילי בין יצורים שתלויים זה בזה לקיומם.

(2) תחום החיים של המילה "סימביוזה" = ביולוגיה.

(3) הקשר הסימביוזי בין ההורים לילדיהם: ההורים מספקים משאבים כלכליים וסוחטים מילדיהם משאבים נפשיים, בכך הם מפריעים להם להיעשות עצמאיים ולהשקיע את עיקר רגשותיהם בבני גילם ובבני זוג לעתיד. לדוגמה, משפחה שההורים בה חולים, ההורים מפתחים תלות בילדיהם בעודם צעירים, וכתוצאה מכך הילד הבוגר נשאר קשור להוריו במקום לפתח קשרים עם בני זוג.

5. א

6. מעגל הקסמים: העזיבה מהבית מותנית בנישואין ומתעכבת עד החתונה, אך ההישארות בבית מקשה לפתח יחסים משוחררים עם בני המין השני.

7. צעירים רבים מעדיפים לעזוב את הבית למסגרת של חתונה מכיוון שתהליך העזיבה קשה. בחוץ יש בדידות וניכור, המתבגר צריך להתמודד עם פחדים כלכליים, רגשי אשמה, דאגה, אי שקט, צורך לגונן. בעזיבת הבית יש ויתור על הקולות, על הריחות ועל המאכלים של אימא.

8. (1) ניגוד

(2) ויתור

(3) סיבה ותוצאה

9. הכותב משתמש במרכאות במילה "ילדים" כדי ליצור קירבה בינו לבין הקורא וכדי להעלות על שפתו של הקורא חיוך. המילה "ילדים" בהקשר זה היא מילה אשר אינה במשמעותה הרגילה. הרי אין הכוונה לילדים, אלא לבוגרים העוזבים את הבית.

10. פירוט לאחר הכללה.

11. לפני הסבר

12. היא = העזיבה

הם = ההורים

להם = לילדים

לראותם = את הילדים

13. - דימוי

- דימוי

- מטאפורה

- חזרה

- מטאפורה

- מילה נרדפת

- האנשה

תרגיל 12 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. (1) סוג הכותרת: עמומה מפני שהיא אינה מוסרת פרטים על נושא הטקסט, והיא מעוררת סקרנות אצל הקורא.
  - (2) תרומתה של כותרת המשנה: כותרת המשנה מרחיבה את הכותרת הראשית ומתמצתת את תוכן הטקסט / המאמר.
2. מכיוון שרוב הטוקבקים אינו מניב תוכן אמיתי ובעל משמעות, לכמות הטוקבקים יש משמעות. ככל שלידיעה יש יותר טוקבקים הם מקבלים פתאום חיים משל עצמם, והופכים לידיעה חדשה שהכותרת שלה היא גל התגובות שהיא עוררה.
3. ד
4. שני אמצעים רטוריים:
- א. שימוש במילים לועזיות:
    - טוקבט (מופיע בכותרת המשנה ולאורך כל המאמר)
    - אונליין (שורה 15)
    - אייטס (שורה 26)
    - אמוציות (שורה 53)
    - דיאלוג (שורה 61)
  - ב. חזרה:
    - "לא הקוראים ולא הכותבים" (שורות 29-30)
- להלן אמצעים רטוריים נוספים:
- * שימוש בגוף שני:
    - "גלגלת את סרגל הגלילה עטפה אותך..." (שורה 6)
    - "בתהליך הגלילה נפרדת..." (שורה 7)
    - "תגלשו לאחרי החדשות הגדולים..." (שורה 46)
    - "ולא תמצאן מקבילה..." (שורה 47)
  - * מטפורה:
    - "זנב ארוך של תגובות" (בכותרת המשנה)
  - * סלנג:
    - כדי להגחך (שורה 36)
  - * האנשה:
    - "טקסט ערום" (שורה 8)
    - "שממה ויזואלית (שורה 9)

תרומתם של האמצעים הרטוריים היא יצירת קירבה אל הקורא, הזדהות של הקורא עם דברי הכותב, הדגשת כוונת הכותב, העשרת הטקסט, משיכת תשומת לבו של הקורא ויצירת עניין.

5. הקוראים חולפים על פני כותרת חיובית מפני שהיא כותרת שקופה המציגה בצורה חיובית ומפורשת את נושא הטוקבק, ולקוראים אין עניין בקריאה. הקוראים אינם מעוניינים לקרוא דברי שבח על תיזה, אלא הם מעוניינים לקרוא טוקבט על משהו שכשל ולהתגלגל מצחוק מניסוח שנון ומשעשע של תגובה ביקורתית.

6. תיאורית כלכלת השוק המהופכת: הטוקבקיסט הישראלי מעדיף לעבור מטוקבט לטוקבט, לבחור טוקבק אחד ולהגיב במקום להסתובב בין כל הטוקבקים ולקורא את כל התגובות. (יש כאן ציור לשוני: השיטוט בין הטוקבטים הוא כמו השיטוט בין הדוכנים בשוק).

7. ד

8. (1) ג

(2) ג

(3) ב

(4) ב

9. ג

10. (1) מאמר מוסגר (הערת אגב של הכותב)

(2) דוגמה

(3) הוספת מידע

11. (1) לפני פירוט

(2) לפני הסבר

12. - "ותכתוב לי את הידיעה ככה שהיא תביא לנו לפחות 500 טוקבקים" = דיבור ישיר / ציטוט

- "גרדיאן" = שם של אתר

13. שאלה רטורית.

14. פירוט לאחר הכללה.

15. גבה = של הידיעה

אותו = האייטם השטוח

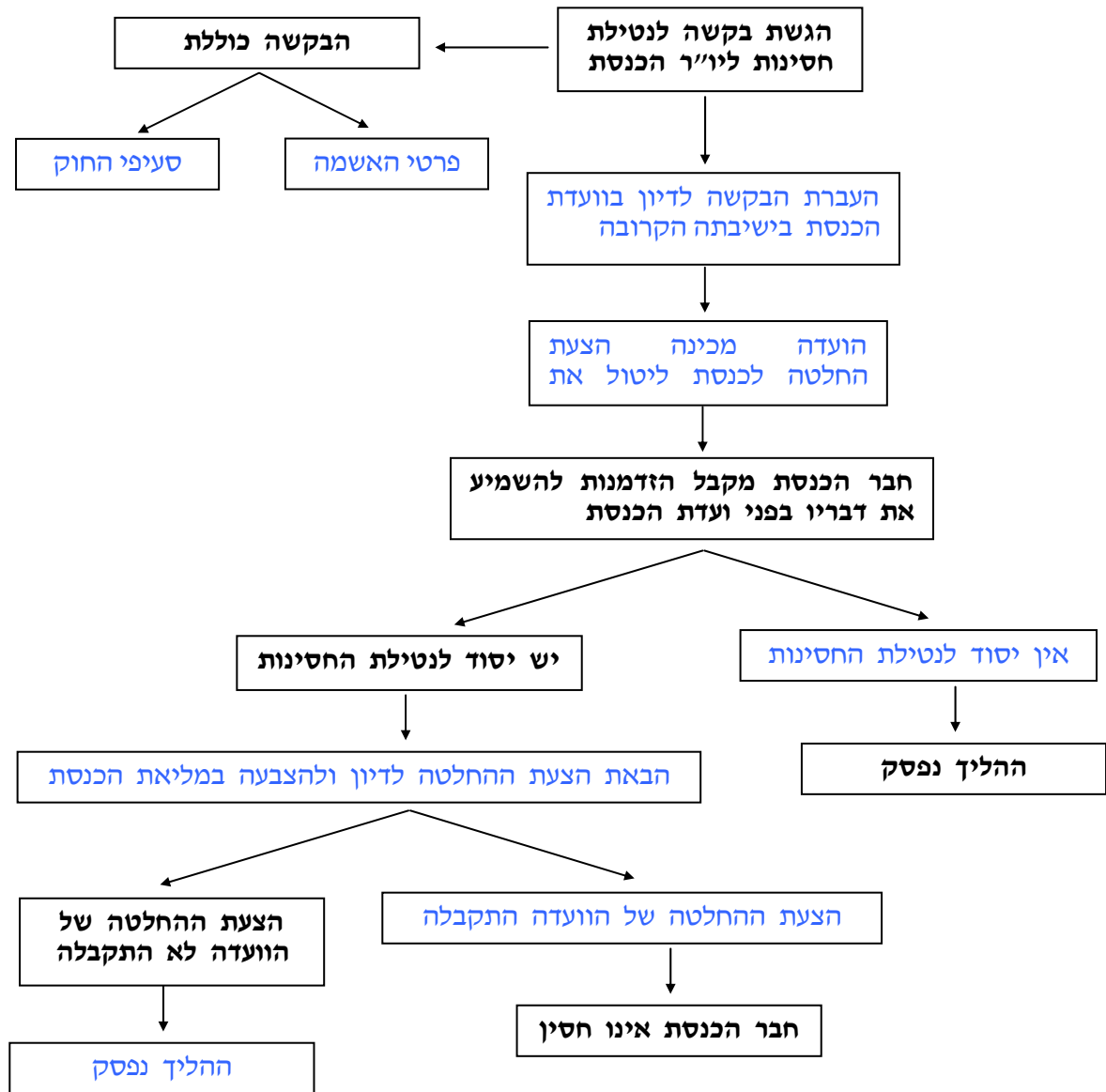
מהם = הטוקבטים

היא = הידיעה

שלם = של הקוראים

אותה = כותרת חיובית

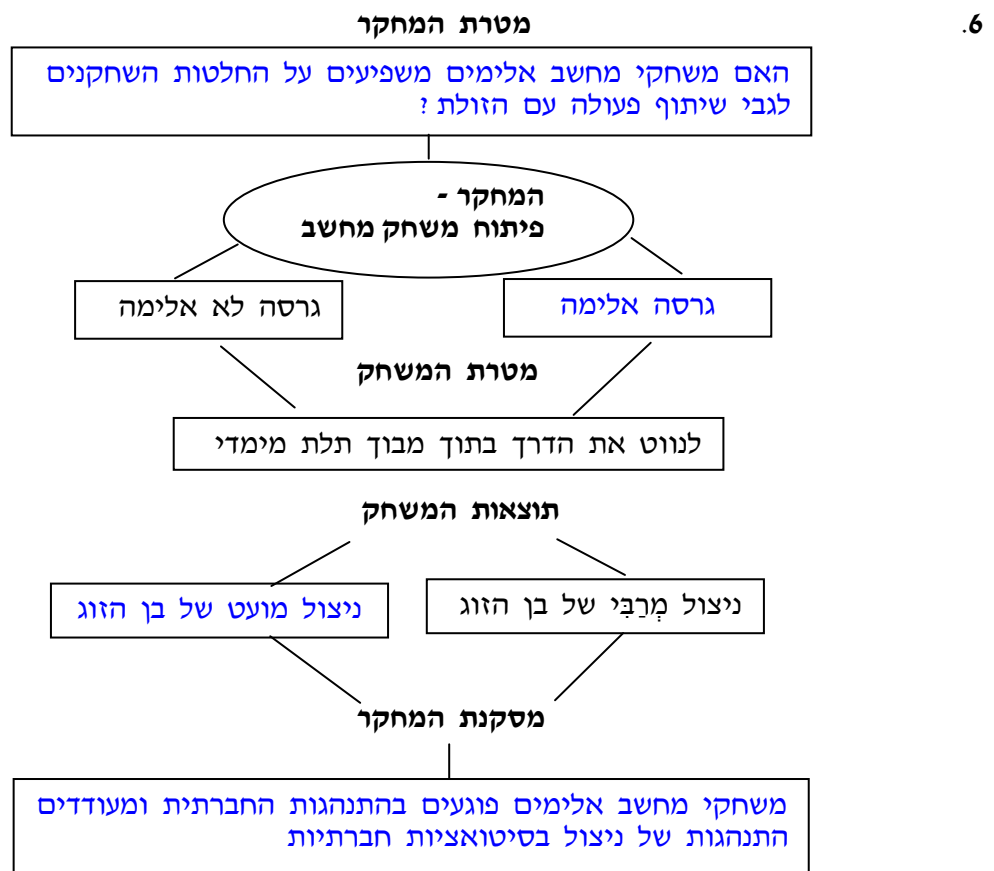
תרגיל 22 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

תרגיל 23 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. החשיבות - אנו מקבלים מידע על כותבת המאמר. עצם הידיעה שהכותבת היא פסיכולוגית ויועצת אירגונית ושיווקית גורמת לנו הקוראים להתייחס ברצינות רבה יותר למה שכתוב. הידיעה כי מדובר בפסיכולוגית שחיברה את המאמר מגבירה את מהימנות המאמר, כמו-כן ניתן להסיק כי דבריה יהיו מבוססים על עובדות מדעיות.
2. א.
3. ד. שלושת המשפטים הראשונים שייכים לשלב הראשון של המשחק (פסקה ג'), ואילו המשפט הרביעי שייך לשלב השני של המשחק (פסקה ד').
4. דעת החוקרים היא שמשחקי מחשב אלימים מעוררים במוח "סרטים" (תסריטים) שהיו חבויים, וכאשר הם מתפרצים הם משפיעים על ההתנהגות שהופכת להיות אלימה, אנטי חברתית.
5. (1) ד
(2) א

7. מטלת הבעה

המאמר "הקשר בין משחקי מחשב אלימים ושיתוף פעולה" שנכתב על-ידי מרים דישון-ברקוביץ מציג מחקר הבודק את ההשפעה של משחקי מחשב אלימים על החלטות השחקנים לגבי שיתוף פעולה עם הזולת. לצורך המחקר פיתחו החוקרים גירסה אלימה ולא אלימה של משחק מחשב פופולרי.

מסקנת המחקר היא שמשחק במשחקי מחשב אלימים יכול לגרום להתנהגות שאינה חברתית על-ידי הפיכת זיכרונות אלימים לפעילים.

תרגיל 24 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. כל אחד בוחר באיזו עיר שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

בטבלה העוסקת בזמני כניסת השבת ויציאתה עולה, כי השבת נכנסה בירושלים בשעה 17:26 לעומת 17:31 בחיפה. לעומת זאת יציאת השבת בשתי ערים אלו היא 18:38. המסקנה העולה מנתונים אלה היא שאף על פי שבירושלים נכנסה השבת חמש דקות לפני שנכנסה בעיר חיפה, היא יצאה באותה שעה בשתי הערים.

2. המסקנה שניתן להסיק מהטבלה בנוגע לכמות הקלוריות שמכילות הסופגניות היא שסופגנייה במילוי ריבת חלב מכילה את כמות הקלוריות הגבוהה ביותר.

3. כל אחד בוחר באיזה גיל שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

מהטבלה העוסקת בשעות השינה אצל ילדים מגיל שנה ועד גיל שתיים עשרה עולה כי ילדים בגיל שנה ישנים 12 שעות בלילה, ובמשך היום הם ישנים 3 שעות. בהשוואה לכך ילדים בגיל 5 ישנים 9 שעות בלילה ושעתיים במשך היום. אחת המסקנות העולה מנתונים אלו היא כי ככל שמתבגרים ישנים פחות בלילה.

4. כל אחד בוחר באיזה שטר שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

מן הטבלה שעוסקת בגריסת שטרות הכסף בשנים 2003 ו-2006 עולה כי בשנת 2003 נגרסו 12 מיליון שטרות של 20 ₪ לעומת 21 מיליון שטרות של 50 ₪. בהשוואה לכך בשנת 2006 נגרסו 14 שטרות של 20 שקלים ו-25 מיליון שטרות של 50 ₪. המסקנה שניתן להסיק מן הנתונים היא שבשנת 2006 גדל מספר השטרות שנגרסו.

5. א. מספר התושבים בעיר תל-אביב-יפו בשנת 1948 היה 220,000 לעומת 390,000 בשנת 2006. המסקנה שאפשר להסיק מן הנתונים היא שמספר התושבים בעיר תל-אביב-יפו עלה במהלך השנים.

ב. בירושלים מספר התושבים בשנת 1948 היה 83,984, לעומת זאת בתל-אביב-יפו מספר התושבים היה 220,000.

6. כל אחד בוחר באיזו עיר שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

מן הטבלה שעוסקת בהעדפת זוגות צעירים ברכישת או בשכירת דירת מגורים בשנה האחרונה עולה כי 591 זוגות רכשו דירה בעיר פתח-תקווה לעומת 432 זוגות בחיפה, ואילו 200 זוגות שכרו דירה בפתח-תקווה לעומת 2,000 זוגות בחיפה.

המסקנה העולה מן הנתונים היא שמספר הזוגות שרכשו דירה בשנה האחרונה גבוה יותר בפתח-תקווה, ואילו מספר הזוגות ששכרו דירה גבוה יותר בעיר חיפה. מסקנה נוספת העולה מן הנתונים היא שרוב הזוגות מעדיפים לשכור דירה בחיפה.

עמוד 90

תרגיל 25 - תרגיל בנוסח בחינת הבגרות

1. כל אחד בוחר באיזה פלח שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

א. מן הגרף העוסק באחוז האנשים שינפשו בפסח בחו"ל עולה כי 7 אחוזים מהאנשים ינפשו ביוון, לעומת זאת 15 אחוזים ינפשו בטורקיה.

ב. המסקנה שניתן להסיק מן הנתונים המופיעים בגרף היא ש-50 אחוזים מהאנשים אינם יודעים היכן הם ינפשו בחו"ל במהלך חופשת הפסח, ואילו שאר 50 האחוזים ינפשו במדינות: יוון, המזרח הרחוק, מזרח אירופה, טורקיה וארה"ב וקנדה.

2. כל אחד בוחר באיזו שנה שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

מן הגרף העוסק במספר המשקיעים הזרים שהשקיעו בנדל"ן בישראל עולה כי 192 משקיעים השקיעו בנדל"ן בישראל בשנת 2002 לעומת 796 שהשקיעו בשנת 2003 ו-1,152 שהשקיעו בשנת 2006.

המסקנה שניתן להסיק מן הנתונים היא שמספר המשקיעים בנדל"ן בישראל עלה במהלך השנים.

3. כל אחד בוחר באיזו עמודה שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

מן הגרף שעוסק בצריכת המים בממוצע לנפש עולה כי 3 אחוזים צורכים מים לשם השקיית עציצים לעומת 5 אחוזים הצורכים מים לשתייה ולבישול.

המסקנה שניתן להסיק מן הגרף היא שרוב צריכת המים היא להורדתם בשירותים ולאמבטיה ומקלחת.

4. כל אחד בוחר באיזו שנה שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

מן הגרף העוסק בשאלה האם נאספו כל מיכלי המשקאות עולה כי בשנת 2003 נאספו 318 מיליון מיכלים לעומת 384 מיליון מיכלים בשנת 2004, ואילו 328 מיליון מיכלים לא נאספו בשנת 2003 לעומת 302 מיליון מיכלים בשנת 2004.

המסקנה שניתן להסיק מן הנתונים היא שמספר המיכלים שנאספו בשנת 2004 עלה, ומספר המיכלים שלא נאספו ירד בהשוואה לשנת 2003.

5. כל אחד בוחר באיזה נתון שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

- א.** מן הגרף העוסק באחוז הגברים ובאחוז הנשים העוסקים בפעילות ספורטיבית במהלך השבוע עולה כי 8% מהגברים עוסק בפעילות ספורטיבית ארבע פעמים בשבוע בהשוואה ל-7% מהנשים.
- ב.** המסקנה שניתן להסיק מהגרף בנוגע למספר הפעמים שבהן הגברים והנשים עוסקים בפעילות ספורטיבית היא ש-19% מכלל הגברים ו-19% מכלל הנשים עוסק שלוש פעמים בשבוע בפעילות ספורטיבית.
- ההסבר האפשרי היא שלרוב האנשים אין מספיק זמן פנוי לעסוק בפעילות ספורטיבית יותר משלוש בשבוע בשל אורח חיים עמוס (עבודה, משפחה, חברים).

6. כל אחד בוחר באיזה פלח שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

- א.** 12% מהישראלים נוהגים לשלם את חשבון הארנונה במזומן בדואר, ואילו 29% אחוזים נוהגים לשלמה באמצעות הטלפון.
- ב.** המסקנה שניתן להסיק מהגרף היא שרוב הישראלים (40%) נוהגים לשלם את חשבון הארנונה בהוראת קבע בבנק.
- ההסבר האפשרי להבדל בנתונים שבגרף הוא שתשלום בהוראת קבע מתבצע תמיד בזמן ומונע הוצאות מחיוב עקב אי תשלום במועד. כמו-כן תשלום בהוראת קבע חוסך זמן של עמידה בתור או של המתנה בטלפון.

7. כל אחד בוחר באיזה פלח שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

- א.** 30% מהילדים משחקים במחשב בשעות הפנאי, לעומת זאת 20% מהילדים מבלה בשעות הפנאי בקניון.
- ב.** המסקנה שאפשר להסיק מהגרף היא שרוב הילדים (37%) צופים בטלוויזיה בשעות הפנאי.
- ההסבר האפשרי להבדל בנתונים שבגרף הוא צפיה בטלוויזיה היא פעילות נוחה, מהנה וזמינה. עם התפתחות התכניות בטלוויזיה, כדוגמת תכניות הראלטי משתעבדים ילדים רבים למסך הטלוויזיה במקום לקרוא ספר או להשתתף בחוגים.

8. כל אחד בוחר באיזה סוג מאכל שהוא רוצה.

לפניך דוגמה לתשובה:

- מן הגרף המתאר את זמני ההכנה של מאכלים שונים עולה כי זמן ההכנה של פשטידה הוא 20 דקות, לעומת זאת זמן ההכנה של ירקות מאודים הוא 15 דקות.
- המסקנה שניתן להסיק מן הנתונים היא שהכנת ירקות מאודים היא מהירה יותר מאשר הכנת פשטידה.

(המסקנה שניתן להסיק מן הגרף היא שהכנת אומלט אורכת הכי פחות זמן - 5 דקות בהשוואה להכנת שאר המאכלים: אורז, ירקות מאודים ופשטידה.)

1. (1) א. לפני צמיחתו של מחקר מדעי.
- (2) המהפכה הראשונה התרחשה אלפי שנים לפני שנפתחה אוניברסיטה כלשהי, המהפכה השנייה אירעה מאות שנים לפי שקמו חוקרי תקשורות והמהפכה השלישית הקדימה במאה שנים בערך את המחקר.
2. (1) המהפכות התקשורתיות לפי סדר כרונולוגי:
  - א. התפתחות הכתב
  - ב. מהפכת הדפוס
  - ג. הופעת השידור האלקטרוני (רדיו וטלוויזיה)
- (2) המהפכה החדשה שונה משלוש המהפכות התקשורתיות שקדמו לה בכך שהיא מתרחשת מולנו בזמן אמת.
- (3) המהפכה התקשורתית החדשה מעניקה לחוקרי התקשורת הזדמנות לבדוק את תהליכי השינוי בזמן ההתרחשות ולעקוב באותו הזמן אחר השפעותיהם.
3. המחקרים המכוונים לטווח ארוך מועטים מכיוון שהמהפכה מהירה מדי ומקשה על החוקרים להיערך למחקר, לבצע אותו ולנתח את ממצאיו. המחקרים מצריכים מימון רב. בעלי הממון אינם מעוניינים לחשוף נזקים חברתיים או חינוכיים, ולכן הם מנתבים את המחקר לכיוון של מכירה ורווחים. כמו כן יש להם אינטרס לקדם את המהפכה ולהסתיר את פגמיה ונזקיה.
4. כדי להסביר את מיעוט המחקרים לטווח ארוך משתמש הכותב בהשוואה. הכותב משווה בין מיעוט המחקרים לטווח ארוך על המהפכה התקשורתית החדשה לבין מיעוט המחקרים על עישון הסיגריות. הן בחקר המהפכה החדשה והן בחקר השפעת עישון הסיגריות חברו גורמים אינטרסנטיים כדי לבלום את המחקרים הלא טובים ולהאיר את ההשפעות הטובות.
5. (1) שלושה נזקים שמביאה מהפכת האינטרנט:
  1. זיוף כרטיסי אשראי
  2. הסתה לגזענות
  3. פגיע בזכויות יוצרים
 שלוש תועלות שמביאה מהפכת האינטרנט:
  1. העושר במקורות
  2. התחברות מהירה לכל ארכיון וספרייה בעולם
  3. השילוב בין טקסטים, תמונות וסרטים
- (2) סכנת "פער הידע" - מהפכת האינטרנט מרחיבה את הפערים החברתיים עד להקצנה מכיוון שהיא אינה חלה על כולם ואינה פותחת חלונות של הזדמנות שווה לכולם.
6. (1) הנשיא קלינטון חיפש פיתרון לבעיית "פער הידע" אשר גורם להתרחבות הפערים החברתיים בין אוכלוסיות מבססות לאלה שאין להן נגישות למחשב.
- (2) הפרויקט שניסה הנשיא קלינטון ליישם נכשל משום שהוא התעלם מהתנאים ההכרחיים לקליטת המהפכה כמו ידיעת אנגלית טובה והצורך במסגרות מלוות ומסייעות להטמעת האינטרנט.

7. (1) האתגר הוא ללוות את המהפכה התקשורתית בזמן שהיא מתרחשת.
(2) כותב המאמר אינו מזלזל בתועלות הרבות שמביאה איתה מהפכת האינטרנט, יחד עם זאת הוא חושב כי מהפכת התקשורת מתנהלת בלי היתרון העצום שלה - ההזדמנות של חוקרי התקשורת להיות מעורבים בהגדלת היתרונות ובמזעור החסרונות.

8. המסקנה העולה מן המאמר היא שחוקרי התקשורת צריכים ללוות את המהפכה התקשורתית בעודה מתרחשת כדי להגדיל את יתרונותיה וכדי למזער את חסרונותיה.
המסקנה מופיעה בפסקה יד.

9. מטלת סיכום

המאמר "עצרו את המהפכה" שכתב גבי וימן ופורסם במגזין פנים דן בפספוס שבמהפכה החדשה, מהפכת האינטרנט. המהפכה מתרחשת מול עינינו בזמן אמת וחוקריה יכולים לבדוק את תהליכי השינוי בזמן התרחשותם, אך הדבר אינו קורה. התוצאה היא שהמחקרים על היתרונות של המפכה כגון מהירות, עושר והאינטראקטיביות מתפרסמים, ואילו הפגיעה של המפכה כגון חשיפה לפורנוגרפיה, לסטיות, להסתה דתית ופוליטית אינה נשמעת.

10. ד. מחביאה בתוכה.

11. (1) א. איני מזלזל בכל אלה.

(2) אלה = התועלות הרבות שמביאה מהפכת האינטרנט.

12. בתשובה זו עליך לרשום את דעתך האישית.

לפניך דוגמה לתשובה:

אני מסכים עם היוזמה של אנשי העסקים המובילים בישראל. פרויקט "מחשב לכל ילד" יצמצם את "פער הידע" ויתן הזדמנות שווה לכולם. באמצעות הענקת מחשבים, ערכות תכנה והדרכה יוכלו ילדים משכבות מצוקה להצטרף למהפכת האינטרנט העולמית ולשפר את התפתחותם ודימויים האישי.

או -

אינני מסכים עם היוזמה / הפרויקט. לדעתי פרויקט זה יכשל ולא יצמצם את "פער הידע" מכיוון שמהפכת האינטרנט מותנית לא רק בנגישות לאמצעי המחשב, אלא גם בידע מוקדם ובתנאים הכרחיים כגון ידיעת השפה האנגלית. ילדים הגדלים באזורים עניים אינם חשופים לעושר אינטלקטואלי הן במשפחה והן בסביבה. לרוב חסרה המודעות לרכישת שפה נוספת או הקריאה וההתעמקות בדברים נוספים מלבד חיי היומיום.

13. בתרשים העוסק באחוז השימוש באינטרנט בארץ ובעולם עולה כי אין הבדל בין אחוז הגברים ולבין אחוז הנשים בגילאי 15-17 המשתמשים באינטרנט. לעומת זאת בגילאי 74-70 אחוז הגברים המשתמשים באינטרנט גבוה במקצת מאחוז הנשים. שתי המסקנות העולות מן הנתונים הן שקיים פער קטן באחוזי השימוש בין הגברים לנשים וכי יש השפעה מאוד ברורה (ושלילית) לגיל על הסבירות בשימוש באינטרנט אצל הגברים והנשים.

1. (1) שתי הדרכים שבאמצעותן פועלת הפרסומת: פיתוי והבטחות שווא.
(2) המפרסמים מפתים את הצרכנים לקנות את המוצר על-ידי עיצוב המוצר - סחורה אטרקטיבית מושכת את העין ועל-ידי עיצובו של חלון הראווה המהווה מעין 'כרטיס ביקור' לחנות עצמה ולמוצריה. כמו כן המפרסמים מבטיחים לצרכנים הבטחות שווא, לדוגמה קרם פנים נגד הזדקנות העור.
2. מטרת הדוגמה היא להראות כי כדי למשוך לקוחות המפרסמים מתייחסים לטרנדים הקיימים גם אם אותו טרנד מתריס נגד החברה. תרבות הפאנק היא דוגמה לטרנט שהתריס את החברה, ולמרות זאת המפרסמים עשו בו שימוש והפכו אותו לרווחי. כלומר הפרסומת עושה שימוש בכל רעיון ומתעלת אותו לצרכיה..
3. (1) הצריכה בעבר היתה פונקציונלית, ואילו היום היא ראוותנית.
(2) הפרסומת המודרנית הומצאה לאחר המהפכה התעשייתית כאשר הוקמו בתי חרושת והיצרנים מצאו את עצמם עם שפע סחורות שמהן ביקשו להיפטר במהירות.
4. השפה שבה משתמשים המפרסמים היא שפה מרומזת שאינה מציגה טענה מפורשת. זו שפה העובדת על התת מודע. המפרסמים אינם מתמקדים בעובדות, אלא בתחושות הנעימות, ולכן הם עושים שימוש בצילום של דימויים חזותיים ושל נופים פתוחים. שפה כזו אינה מחייבת את המפרסם להתעמת עם הבעיות שבמוצר.
5. דמותו של הצרכן מצטיירת כבובה על חוטים, כלומר המפרסמים מחליטים ומכתיבים עבורו מה הוא יקנה - פסקה א: "מי שמובילים אותנו אל עבר הקניון או החנות הבאה הן הפרסומות המופיעות כמעט בכל מקום" הצרכן נתון להשפעת הפרסומות, הוא קונה אשליות של אושר ואהבה ומוצרים שאין לו צורך בהם - פסקה ט: "אפשר בהחלט לנטוע באדם את האמונה כי הוא יהפוך למאושר יותר אם ירכוש חולצה זו או אחרת". הצרכן מנסה להרשים את סביבתו, הוא רוצה להיות שייך לגבוצת ה"מגניבים" לסטטוס החברתי שלו יש ביטוי חזותי - פסקה יג: בני הנוער - אם הם לא קונים את המוצרים האופנתיים ביותר הם לא "מגניבים" או "קולים"; "המפרסמים הבינו שאפשר לעשות מרצון כסף והם תיעלו את הרצון של האדם לשייכות ולרצון להיות חלק מהקבוצה".
6. (1) שתי פעולות שנעשו כדי להעצים את המכירות, לפי פסקה יב:
א. הפיכת הסחורות לסחורות אטרקטיביות כדי שימשכו את העין. עיצוב מחדש של המוצרים.
ב. עיצוב החנויות, טיפוח הסביבה הנמצאים המוצרים, עיצובו של חלון הראווה.
(2) הטקטיקה שבה משתמשים המפרסמים היא לקיחת ילדים מקובלים חברתית והפיכתם לפרסומת מהלכת במטרה שחבריהם יחקו אותם וירכשו את הבגד שם לובשים. כמו כן שימוש באילולי נוער.

7. ד. הפרסומת מעצבת את תפיסת העולם ואת דרכי ההתבוננות, ובכך יוצרת צרכים מדומים המגבירים את הצריכה.

8. בתשובה זו עליך לרשום את דעתך האישית.

לפניך דוגמה לתשובה:

לדעתי, הפרסומת אחראית להפיכת מוצרי המותרות לחלק בלתי נפרד מחיי היומיום. היצרנים מעודדים את הציבור לרכוש את מוצריהם באמצעות הפרסומות המספקות פיתוי, הבטחות שווא ויצירת צרכים ותשוקות למוצרים שאין לצרכן כל שימוש בהם. הפרסומת גורמת לצרכן להרגיש שהוא זקוק למוצרים שבפרסומת בחיי היומיום וכי הוא אינו יכול להסתדר בלעדיהם. המפרסמים הם הקובעים את הקריטריונים - מה חשוב, במה יש להתבונן ומה בעל ערך.

9. בתשובה זו עליך לרשום את דעתך האישית.

לפניך דוגמה לתשובה:

לדברי הכותבת, המוצר משמש כמראה, כלומר אנשים קונים מוצרים כדי להוכיח שהם מצליחים ומוצלחים. לדעתי, קביעה זו נכונה. אנשים רבים קונים מותגים ומוצרים יוקרתיים ויקרים שהם מציגים בגאווה כדי להוכיח לסביבתם ולעצמם שהם שווים. למוצר יש משמעות מעבר לשימוש שלו, משמעות הניתנת לו על-ידי הפרסומת, ואנשים משתמשים בכך כדי לשפר ולחזק את מעמדם, את תחושתם ואת ביטחונם העצמי.

10. **מטלת סיכום**

המאמר "על צריכה, צרכנות וצורך" שנכתב על-ידי אביבית אגס-דאלי ופורסם במגזין "מפנה" - במה לענייני חברה" באוקטובר 2005 מתאר את השפעותיהן של הפרסומות על חיינו. הפרסומות משמשות תפקיד חשוב בחיינו. הן מופיעות כמעט בכל מקום, הן מתייחסות לעולמנו ולתרבותנו והן מעצבות לנו את תפיסת העולם ודפוסי ההתבוננות שלנו בעזרת טקטיקות כגון פיתוי, אשליות והבטחות שווא. הפרסומות גורמות לנו להוציא כסף על מוצרים שיצרו בנו תחושות נעימות ואושר. הפרסומות גוררות אותנו לרכוש מוצרים שאין לנו צורך בהם, ואנו בכל זאת קונים אותם כדי להשתייך לקבוצה ולא להיות מנודדים.

11. א. 4.9 מהאנשים רוכשים מכשירי ומוצרי כושר באמצעות האינטרנט, ואילו 86.3 אחוז מהאנשים רוכשים את מכשירי ומוצרי הספורט בחנויות. לפי דעתי, ההבדל נובע מכך שאנשים אוהבים לצאת ולערוך קניות, לגעת במוצרים ולבחון אותם מאשר לשבת מול מסך המחשב.

ב. בטבלה העוסקת במקום הקנייה של המוצרים ניתן לראות כי 8.8 אחוז מהאנשים רוכשים מוצרי בידור ואלקטרוניקה באמצעות האינטרנט לעומת 0.5 אחוז הרוכשים תכשיטים ושעונים באמצעות האינטרנט. מהשוואה זו ניתן להסיק כי במהלך השנים חל שינוי קל בעריכת הקניות, ואנשים עורכים את הקניה מול המסך המחשב במקום ללכת לחנות. יחד עם זאת האנשים עדיין אינם מרגישים בטוחים לרכוש מוצרים באמצעות האינטרנט, במיוחד כאשר מדובר בתכשיט.

לדעתי, הגורם לשינוי הרגלי הקנייה הוא הפרסומות אשר משכנעות את האנשים כי הקנייה באמצעות האינטרנט בטוחה, זולה יותר וחוסכת זמן.

דוגמה נוספת:

6.8 אחוז מאנשים רוכשים מחשב ואביזרים למחשב באמצעות האינטרנט, ואילו 0.1 אחוז מהאנשים רוכשים נעליים באמצעות האינטרנט. משוואה זו ניתן להסיק כי אנשים אינם רוכשים מוצרים ששיש צורך למדוד אותם. נעליים היא דוגמה לכך. אנשים מודדים נעלים ובודקים את מידת הנוחות וההתאמה של הנעל לרגל. דבר זה קשה לבצע דרך המסך. לעומת זאת קל יותר לרכוש מוצרי מחשב ואביזרים למשב באמצעות האינטרנט. בדיקתם קלה מאוד - לכל דבר יש מפרט המפרט את הנתונים של המכשיר.

ג. מן נתונים ניתן להסיק כי רוב האנשים מבצעים את הקניות של המוצרים בחנויות.

12. א. היו נפוצים באותם הימים
ב. זרימה מסיבית של אנשים אחרי משהו
ג.

1. (1) מילות השיר ממחישות את השינוי שחל בפעילות שהילדים עושים. אם בעבר הרחוב היה שוקק חיים (ילדים היו משחקים בחוץ במגרש המשחקים) היום מגרש המשחקים ריק והילד יושב מול מסך המחשב והטלוויזיה לבדו ומשחק.
- (2) מילות השיר משרתות את מטרת הכותב. הכותב טוען כי אחת הסיבות להשמנה אצל ילדים היא הרביצה שלהם מול מסכי הטלוויזיה והמחשב.

2. (1) הדאגה היא לילדים של היום אשר אינם פעילים כמו בעבר וכתוצאה מכך משמינים.
  - (2) תצאו (שורה 12), שמנים (שורה 14).
  - (3) - ציטוט: "לעלות הביתה."
- ניגוד: "הילדים של היום הרבה יותר שמנים והרבה פחות פעילים מהילדים של פעם."

אמצעים נוספים:

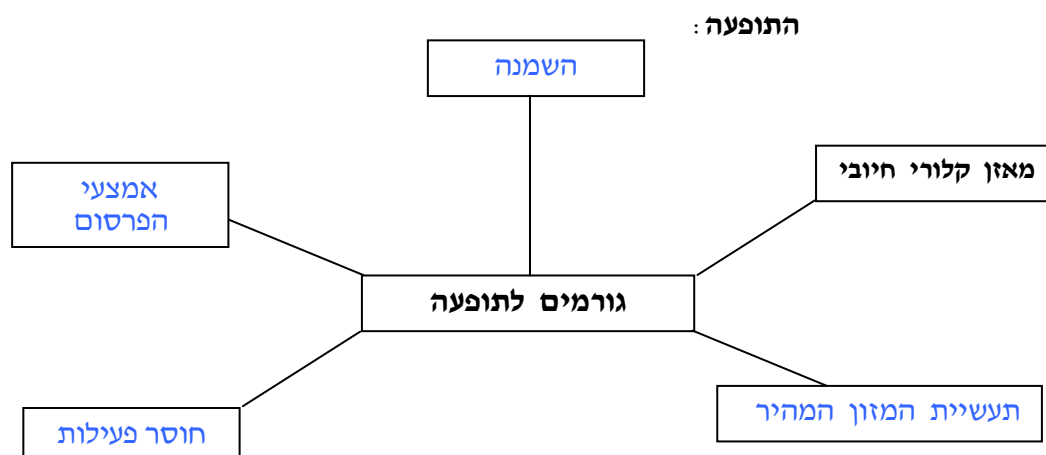
חזרה: "הרבה יותר שמנים...הרבה פחות פעילים"
שאלה רטורית: "אולי תצאו כבר מהבית?"

3. הנתונים המספריים הובאו כדי שהקוראים ינכחו לראות את השינוי שחל אצל ילדים ומתבגרים צעירים מבחינת עודף המשקל משנת 1980 ועד שנת 2000.

4. א. אכלו ארוחות משותפות סביב השולחן.
ב. ערבו את הילדים בתכנון התפריט השבועי ובקניות.
ג. הקפידו על אחזקת חטיפים בריאותיים בהישג יד.
ד. עודדו את הילד להשתתף בפעילות גופנית.

5. מובאה ד' יוצאת דופן מפני שמדובר בה על אוכל (אכילה, מזון). האחרות עוסקות בפעילות גופנית.

6.

7. מחבר המאמר טוען כי חוסר פעילות גופנית בקרב ילדים ומתבגרים צעירים מובילה להתפתחותן של מחלות כרוניות שונות, כגון השמנה, דום נשימה בשינה ואסתמה. חוסר בפעילות גופנית גורמת לילד להשמין, וההשמנה מפתחת מחלות.

8. מטלת סיכום

המאמר: "ילד כבוי מול מסף דולק" שכתב מולי אפשטיין דן בבעיית ההשמנה אצל בני נוער בשנות האלפיים הנובעת מחוסר פעילות גופנית ומאכילת מזונות רוויים בשומן. ילדי שנות האלפיים אינם מרבים לצאת החוצה לשחק, הם יושבים מול מסך הטלוויזיה או המחשב. הפעילות הפסיבית אינה שורפת קלוריות. ההשמנה וחוסר בפעילות גופנית יכולים לגרום למחלות כרוניות שונות. כדי למנוע את הופעתן יש לשנות את אורח החיים של המשפחה כולה, יש לעודד את הילד לעסוק בפעילות גופנית וליצור לו הזדמנויות שונות להגברת ההוצאה הקלורית.

9. א. בצילום אנו רואים ילדים משחקים משחקי רחוב, הילדים עסוקים בפעילות גופנית.
ב. המידע בצילום קשור לפסקה ב' בה מתאר כותב המאמר את ההבדל בין העבר בו הילדים שיחקו בחוץ והיו פעילים לבין ההווה בו ילדים פעילים פחות.

10. בתשובה זו עליך לרשום את דעתך האישית.

לפניך דוגמה לתשובה:

לדעתי, תוצאות המחקר מאמתות את הכתוב במאמר. אי עיסוק בפעילות גופנית קשור בהתפתחותם של 17 מחלות כרוניות שונות, וביניהן ההשמנה. ילדים שאינם עוסקים בפעילות גופנית, אלא עסוקים בישיבה ממושכת מול המחשב מעלים במשקל, שכן הישיבה אינה גורמת להוצאת קלוריות ואף מעודדת אכילה (חטיפים למיניהם). העלייה במשקל גורמת לילדים לחלות וכתוצאה מכך להפסיד ימי לימודים בגן ובבית הספר.